



Indholdsfortegnelse

AFSNIT 1: BEHANDLING OG PÆDAGOGIK

Indledning	3
Overordnet behandlingsbeskrivelse	4
Pædagogik og behandling	6
Relationen som bærende element	8
Om NMT som metodevalg	10
Et systemisk-narrativt perspektiv	14

AFSNIT 2: UNDERVISNING

Lærings- og udviklingspædagogisk grundsyn	15
Overordnet undervisningsbeskrivelse	16
Undervisningens struktur og tilrettelæggelse	18

1. oplag, januar 2020

ISBN 978-87-971952-0-8



AFSNIT 1

BEHANDLING OG PÆDAGOGIK

Indledning

Velkommen til Dagskolen Ternen. Ternen er et socialpædagogisk dagbehandlings- og undervisningstilbud til børn og unge i den undervisningspligtige alder, som ikke trives og udvikler sig i et almindeligt skoletilbud.

På Ternen arbejder vi hele tiden med at genskabe tilliden til egne evner og troen på, at man kan gå i skole. Her taler vi om at generobre en elevidentitet, hvor trykthed, trivsel og læring går hånd i hånd med fagligt fokus og målet om at vende tilbage til det almindelige skole- og uddannelsessystem.

I dette hæfte får du en gennemgang af det pædagogiske fundament, Dagskolen Ternen hviler på, samt det fagsprog du vil møde hos os enten som medarbejder, forælder eller samarbejdspartner. God læselyst og husk, at du altid er velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål.

Jacob Lomholt
Forstander

Overordnet behandlingsbeskrivelse

Ternen arbejder ud fra et fundament af neurologisk forståelse og arbejder med den opdelte hjerne. Specifikt tager vi udgangspunkt i Neurosequential Model of Therapeutics (NMT) udviklet af Dr. Bruce Perry og Childtrauma Academy, som en del af det sundhedsvidenskabelige og neuropsykologiske fundament, vores pædagogiske og læringsfaglige indsats hviler på.

Pædagogisk arbejder vi med udgangspunkt i relationsfremmende indsatser som ICDP af Karsten Hundeide, AI og det fælles 3. Derudover benytter vi en systemisk-narrativ tilgang til den socialpædagogiske indsats. Vi ser altså både på de mønstre og strukturer, der er i og omkring barnet samtidig med, at vi er nysgerrige på barnets historie og italesættelse af sig selv. Der laves en individuel plan for arbejdet med det enkelte barn. Vi møder barnet positivt og med glæde. Vi fokuserer på barnets muligheder og succeser og forsøger hele tiden at vise veje til mere trivsel.

Hvad er behandling på Ternen?

Behandling er i høj grad et spørgsmål om at gøre sig bevidst om de handlinger, som det pædagogiske behandlingsarbejde skal bestå af, så man er i stand til at tilpasse og evaluere indsatsen i det daglige arbejde med børnene.

Det vil sige, at vi skal mestre de relevante pædagogiske og psykologiske teorier, der findes på området og arbejde med, hvordan vi kan omsætte dem til en pædagogisk praksis, der er anvendelig og som kan vurderes og også at give de forventede resultater.

Børn er forskellige, og skal derfor også behandles forskelligt. Det stiller krav til, at vi er åbne for refleksioner over, hvad der virker for det enkelte barn, og hvorledes vi kan målrette behandlingsindsatsen, så barnet opnår størst mulig effekt af den. Det stiller krav til en differentieret behandlingsindsats for hvert barn med plads til variation, tilpasning og nuancer i metodevalg.

I praksis arbejder vi med udviklingsmål for det enkelte barn, som jævnligt bliver evalueret og justeret. Det er en målrettet og fokuseret indsats, som tager udgangspunkt i det udviklingstrin, barnet er på og ser frem mod det nærmeste udviklingstrin. Der opstilles, hvad skal der arbejdes med samt mål og metode.





Eksempel på udviklingsmål:

 Fokus	 Udfordring	 Mål	 Metode	 Status
Hvad skal vi hjælpe det enkelte barn med?	Barnet kan have en diagnose, der giver det udfordringer i samvær med andre.	Det konkrete mål beskrives.	De konkrete aktiviteter, foranstaltninger, der skal hjælpe barnet.	Udviklingen beskrives. Hvor langt er barnet nået i opfyldelsen af målet.

Hvordan er Dagskolen Ternen forskellig fra andre skoler?

Dagskolen Ternen er et socialpædagogisk behandlingstilbud med intern skole. Det betyder, at der hele tiden er socialpædagogiske og skolefaglige kompetencer tilstede omkring barnet i løbet af dagen. Klasserne er små med en god normering. Typisk er der 2 til 3 voksne til 7 elever.

Tilbuddet finder sted i en fysisk ramme tilpasset til målgruppen og en specialiseret indsats. Alle medarbejdere har et meget højt, specialiseret

fagligt niveau. Alle medarbejdere er udvalgt på baggrund af deres relationskompetence, og de modtager supervision som en naturlig del af indsatsen. Sidst men ikke mindst er der på Dagskolen Ternen et børnesyn, der handler om, at alle børn kan udvikle sig og lære, hvis vi voksne kan finde vejen til det sammen med dem.

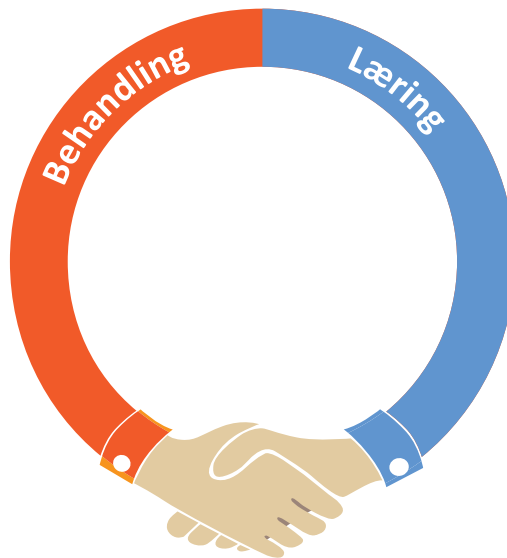
Pædagogik og behandling

Dagskolen Ternen måler sin succes i, at eleverne vender tilbage til et mindre indgribende tilbud, og at vi hvert år sender elever retur til folkeskolen; for eksempel til en efterskole, eller afslutter tiden på Ternen med at gennemføre en 9. klasses afgangsprøve.

På Ternen arbejder vi pædagogisk med at hjælpe vores elever til at opbygge nye strategier og handlemuligheder.

Vores læringspædagogik og udviklingspædagogik går hånd i hånd og tager udgangspunkt i det enkelte barn. Det kræver et stærkt nærvær at kunne se og forstå barnet.

Det kræver en høj faglighed både i tilgangen og i valg af indsats og det kræver troværdighed i relationens opbygning. På den måde afspejler vores valg af værdier sig også i den praktiske hverdag.



Der sker hele tiden en tilpasning af hverdagen, så der sikres optimale udviklingsmuligheder for det enkelte barn i forhold til de udviklingsmål, der er sat for barnet. Der er tilknyttet to eksterne psykologer, Anne-Maja Sandø, som laver en psykologisk vurdering

(Brain-map) på børnene; samt Knud Hellborn, som er supervisor på den Neuroaffektive behandling.

Derudover har vi også et eksternt samarbejde med audiologopæd og ergoterapeuter.



Relationen som bærende element

På Ternen er alle børn behandlingskrævende. Omdrejningspunktet på Ternen er derfor relationen. Forholdet imellem den voksne og det enkelte barn skal skabe tillid og genetablere troen på voksenverdenen.

Forsknings- og erfaringsmæssigt ved vi, at relationen ofte bliver den skelsættende betydning, der kan "kickstarte" en udvikling. Ternens medarbejdere udvælges på baggrund af og trænes i en række personlige egenskaber, der er afgørende betydning for relationsdannelse. De kan trænes, hvis de er utrænede, og de kan opøves, hvis de mangler. Men de kan ikke undværes:

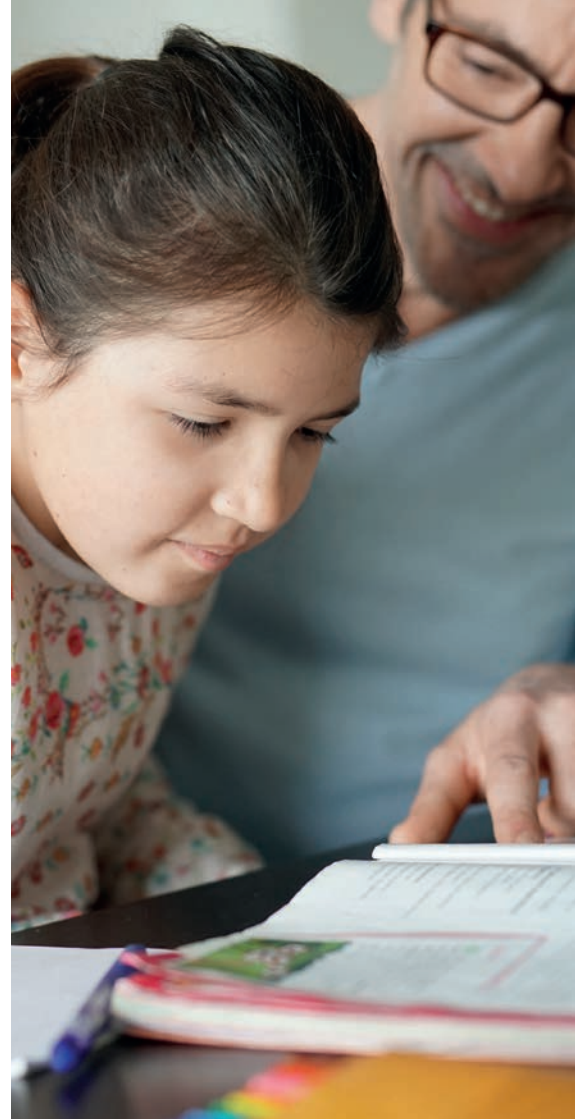
- *Nysgerrighed*
- *Ressourcefokuseret*
- *Troværdig*
- *Tålmodig*

Karsten Hundeide er professor i udviklingspsykologi ved Oslo universitet.

Han har sammen med en række andre forskere forsket i, hvordan barnet gennem kommunikativ kontakt bliver ledt ind i kulturelle fællesskaber og opnår "relation". Det forskningsbaserede program blev udviklet til sygehuse, skoler og institutioner og hedder International Childhood Development Programme (ICDP).

Forskningen fandt primært sted på spædbørn og børn i førskolealderen, men programmet har vist sig overordentlig effektivt og er et af de få strukturerede bud på en relationspædagogik.

Omdrejningspunktet for ICDP på Ternen er programmets 8 samspilstemaer.



De otte samspilstemaer som modsætninger

Tema 1-4 handler om følelsesmæssig kommunikation.

Tema 5-8 handler om formidling og berigelse.

Oprindeligt lavet til primær omsorgsgiver. Her er de tilpasset lærer-/pædagogrollen.

- | | | |
|---|---|---|
| 1) Vis at du er glad for barnet | ↔ | Negligerer og afviser barnet |
| 2) Tilpas dig barnet og følg dets initiativ | ↔ | Dominerer og pådutter egne initiativer |
| 3) Tal til barnet om ting, det er optaget af og prøv at få en samtale i gang | ↔ | Ingen kommunikation med barnet |
| 4) Giv ros og anerkendelse for det, barnet kan | ↔ | Nedvurderer og afkræfter barnets værdi og færdigheder |
| 5) Hjælp barnet til at fokusere sin opmærksomhed | ↔ | Distraherer og forvirrer barnet med modsatte stimuli |
| 6) Giv mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme | ↔ | Taler ikke og er ligeglad med barnets oplevelser |
| 7) Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget med barnet | ↔ | Siger kun det som er nødvendigt i øjeblikket. Giver sig ikke tid til at forklare |
| 8) Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved på en positiv måde at sætte grænser for det – ved at vejlede det, vise positive alternativer og ved at planlægge sammen | ↔ | ”lad det gå sin skæve gang”-holdning. Overlader barnet til sig selv. Ingen vejledning for barnets handlinger. ”Nej nej” uden forklaringer |

De otte samspilstemaer

Når man opstiller samspilstemaerne overfor deres modsætninger, bliver det tydeligt, hvordan de medvirker til relationen.

På Ternen arbejder vi hele tiden med at være opmærksomme på vores egen rolle i opbygningen af relationen. Det gøres blandt andet gennem supervision, men også gennem sparring på teammøder og vores temamøder. Vi prøver at have et fordomsfrit og lærende miljø blandt medarbejderne. Det betyder, at det altid er tilladt at have en faglig undren og det forventes, at medarbejderen reflekterer over vores faglige praksis, som for eksempel:

”Hvordan tænker du, at dette understøtter barnets selvtilid, barnets forståelse af sin omverden, barnets mulighed for at bygge en tillidsfuld relation til dig? Hvad tænker du, er vigtigt i den her situation?”

Kilde: Relationsarbejde i institution og skole af Karsten Hundeide

Om NMT som metodevalg

Forskning fra de seneste årtier har vist, hvor stor påvirkning barnets første år har på hjernens udvikling. Vi ved, at hjernen udvikles nedefra og op og på en hierarkisk facon, hvilket betyder, at de helt basale områder, som puls og temperaturregulering udvikles først. Derefter udvikles barnets døgnrytme og sansesystemer, hvorefter barnet i samspil med omsorgspersoner udvikler evnen til at danne relationer og aflæse sociale cues. Det sidste, der udvikles, er de mere komplekse kognitive funktioner som planlægning, abstrakt kognition og mentalisering. Samtidig udvikles hjernen på en måde, hvor den tilpasser sig det miljø, den er i.

Hvis barnet er i en verden, hvor det skal passe på sig selv og være klar til kamp, så tilpasses hjernens udvikling. Evolutionært set sikrer dette barnets overlevelse. I vores verden kan det give en masse problemer, når barnet ikke længere er i et miljø, hvor der er behov for konstant at være klar til kamp, fordi

barnet vil blive ved med at opføre sig, som om det konstant er i livsfare.

Hvis man vil ændre på barnets adfærd, må barnets omgivelser sørge for at aktivere de områder, man vil udvikle. Vil man derfor udvikle barnets sansesystemer og evnen til at kunne regulere stress-niveauet i kroppen, så er det disse områder, der skal aktiveres, og dermed ikke udelukkende kognitive, abstrakte områder.

I praksis betyder dette for eksempel, at samtaler med barnet om dets adfærd og aftaler om fremtidig adfærd ikke er med til at ændre på den grundlæggende, tidlige fejludvikling i forhold til sansintegration og selvregulering, da dette er kognitive strategier.





Neurosequential Model of Therapeutics (NMT) er et redskab til at hjælpe de voksne omkring barnet med at se barnets adfærd igennem en traumeinformeret linse. Det vil sige, at man med NMT kan skabe et større fokus på, hvordan barnets tidlige opvækst har påvirket hjernens udvikling og fremhæve det enkelte barns specifikke svagheder og styrker.

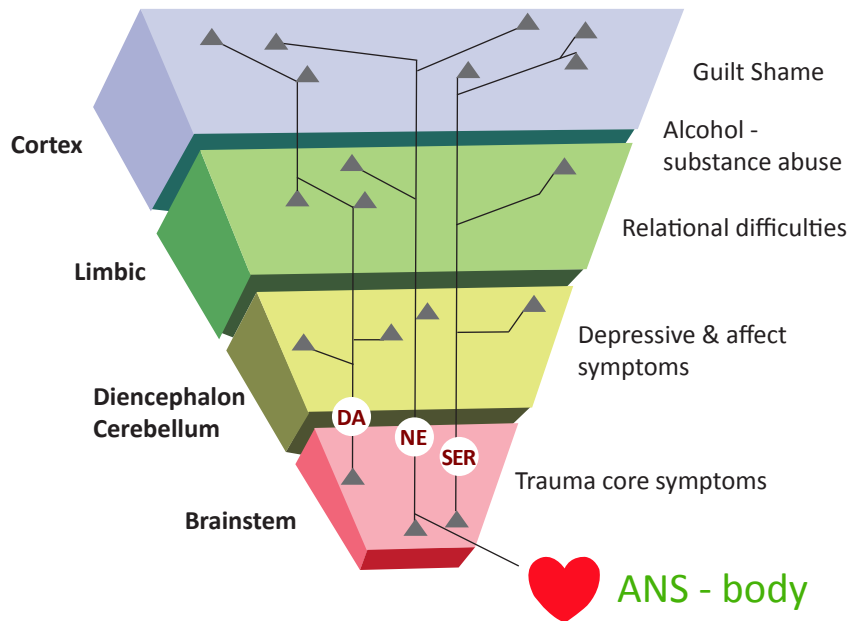
NMT er en helhedsorienteret tilgang, som både inddrager tidlig udvikling, tilknytning, traumer samt nuværende funktionsniveau hos barnet. Det er en overskuelig og hurtig måde at skabe et overblik over den information, man har om barnet, der kan indikere, hvilke interventioner det vil være mest hensigtsmæssigt at starte med.

Samtidig inddrages psykoedukation af koncepter som for eksempel arousal-kontinuum og stress-system. Dette kan være med til at indføre et fælles sprog for de medarbejdere, der er involverede i barnets liv.

Hvorfor metoden er valgt og hvordan metoden passer til vores målgruppe?

Metoden er valgt for at målrette og systematisere arbejdet med børn med socio-emotionelle vanskeligheder, så vi sikrer at vi møder barnet, der hvor barnet er.

Samtidig er metoden valgt, fordi den inddrager flere aspekter af barnets udvikling kombineret med en viden om hvordan tidlige traumer påvirker denne udvikling.



Abstract Thought
Concrete Thought
Affiliation/reward
"Attachment"
Sexual Behavior
Emotional Reactivity
Motor Regulation
"Arousal"
Appetite/Satiety
Sleep
Blood Pressure
Heart Rate
Body Temperature

Hvordan bruger vi NMT i det daglige arbejde?

Metoden bruges ved at alle børn får lavet et brainmap, som er et visuelt overblik over barnets nuværende funktionsniveau, der kan guide de interventioner, som personalet benytter. Dermed planlægges behandlingsarbejdet med børnene ud fra det enkelte barns udviklingsmæssige behov. Samtidig kombineres brainmaps med psykoedukation og supervision i forhold til, hvordan personalet bedst forstår børnenes adfærd og dermed også, hvordan de bedst møder børnene med det, som børnene har brug for.

Personalet undervises i barnets udvikling og i hvordan kroppen og hjernen påvirkes af traumer og stress. Metoden kan ligeledes fungere som et redskab til at undersøge, om den nuværende behandling har den ønskede effekt.






Den effekt vi vurderer, at barnet opnår ved metoden

Det vurderes, at barnet får de bedste betingelser for udvikling, når det mødes i zonen for nærmeste udvikling.

Den zone er NMT med til at afdække. Samtidig vurderes det, at viden om hvordan traumer og stress påvirker barnets udvikling, er essentielt for, at de voksne omkring barnet kan forstå, hvad det er barnets adfærd, er et udtryk for. Derfor vurderes det, at effekten for barnet er en bedre trivsel og udvikling.

Arousal Skemaet

Kan bruges til at vurdere, hvordan vi genkender barnets tilstand, så vi kan tilpasse vores pædagogik til det. Oftest udfyldes arousalskemaet på nye elever i forbindelse med et teammøde.

Tilstand	 Ro	 Opmærksomhed	 Alarm	 Frygt	 Panik/ rædsel
Observation: Hvordan kan vi se at barnet er i den specifikke tilstand?					
Forudsigtelig nedtrappende interventioner og adfærd (os/andre)?					
Forudsigtelig optrappende interventioner og adfærd (os/andre)?					

Et systemisk-narrativt perspektiv

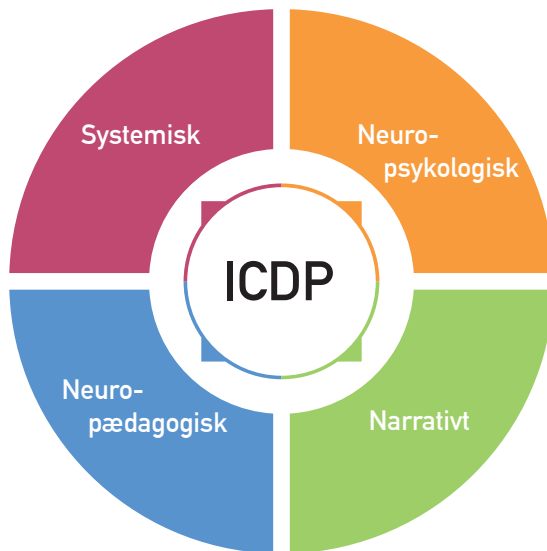
Udover NMT og ICDP benytter Dag-skolen Ternen også elementer af den systemisk-narrative tilgang.

På Ternen tager vi udgangspunkt i systemisk teori som en af vores udviklingspsykologiske forståelser og vi bruger systemteorien, når vi går på ud-forskning i elevernes "verdensbillede".

Som udgangspunkt gør systemer kun meningsfulde ting. Alt det vi ser af adfærd, udspringer altså af en indre meningsfuldhed i barnet eller vores kolleger. Derfor er det grundlæggende spørgsmål: "I hvilken situation eller virkelighedssyn giver det her mening?" Man kan forestille sig det, men ofte vil man gætte forkert. Derfor er vi på Ternen nysgerrige på barnets udsyn. Vi tager altid udgangspunkt i, at barnet/systemets version af virkeligheden respekteres og anerkendes. Vi forsøger at gå på opdagelse i barnets fortælling om sig selv og hjælpe barnet til at opdage nye og andre fortællinger, som sætter dem i stand til at handle.

Det er nogle gange en spændende oplevelse at beskrive det udsyn, man selv har af en situation og så bede ens kollega gøre det samme. Når man sammenligner, får man ofte to meget forskellige versioner. På samme måde vil der være stor forskel på den virkelighed, et barn på Ternen agerer i, og den virkelighed de voksne oplever, barnet agere i.

Den systemiske teori bruger vi dels, når vi som kolleger på teammøde eller behandlingskonference forsøger at kortlægge de mønstre og strukturer, der kommer i vejen for udvikling. Når vi reflekterer over en adfærd hos barnet eller når vi ser på vores eget virke i forhold til et barn. Den systemiske teori hænger utrolig godt sammen med narrative tilgang og ICDP.



AFSNIT 2

UNDERVISNING

Lærings- og udviklingspædagogisk grundsyn

Før i tiden anså man et lineært lærings-syn både pædagogisk/sociologisk og didaktisk/læringsmæssigt som et godt udgangspunkt for arbejdet med børnene.

Læringsindsats i dansk
engelsk og matematik
Pædagogisk indsats
omkring adfærdsforståelse
Pædagogisk indsats
for at bringe trivsel
Ydre styret rammesætning
Medfødt potentiale

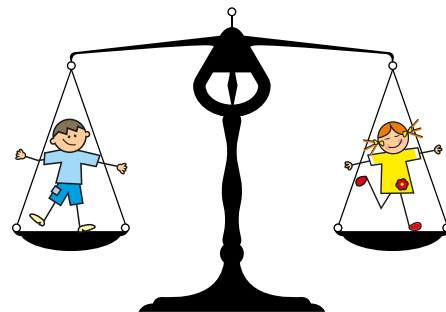
*Den traditionelle udviklings-
og læringstænkning*

I dag ved vi, at mennesker er skabt forskelligt og at den tilpasning, der foregår, kun er overfladetilpasning og IKKE danner blivende forandringer.

Vi arbejder ud fra viden om, at struktur og ydre styring er redskaber til at skabe

den fornødne ro til at arbejde med barnets indre motivation, så vi kan skabe blivende udvikling.

Vi ser behandling og læring som to gensidigt forbundne tilgange til at arbejde med udsatte børns vej tilbage til livet og uddannelse. De er hinandens forudsætninger og understøtter hinanden gensidigt.



Den pædagogiske tilgangs vægt

Overordnet undervisningsbeskrivelse

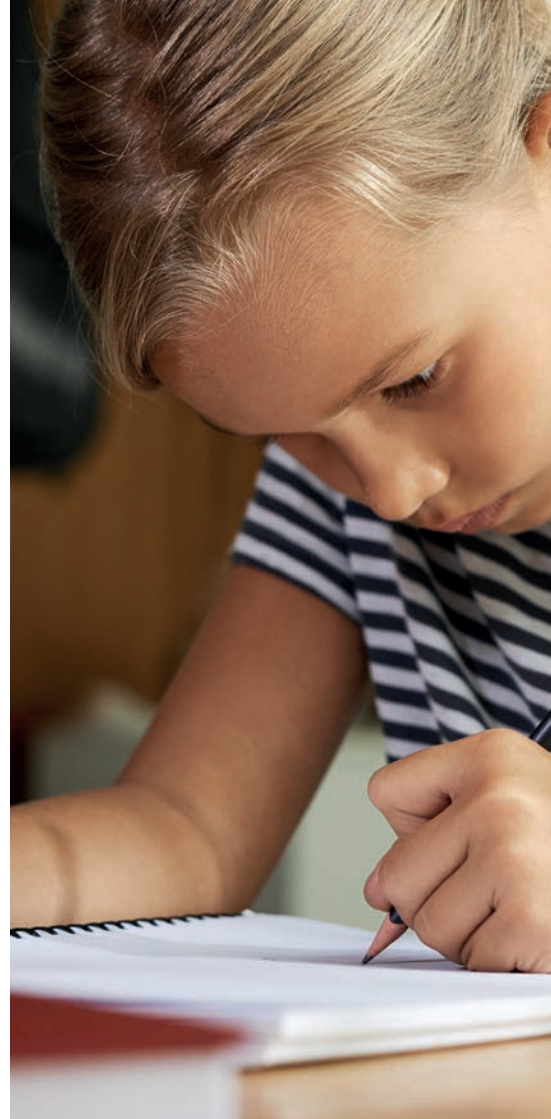
Målet for undervisningen på Ternen er at give eleven succesoplevelser i læringssituationer, og at få den enkelte elevs faglige niveau i faget så højt som muligt. Eleven skal fagligt have mulighed for at begå sig i et mindre indgribende tilbud på sigt.

På Ternen tilbydes den enkelte elev derfor altid som udgangspunkt den fulde fagrække fra folkeskolen og en skoledag i fuld længde. Vi møder eleven med en forventning om, at eleven selvfølgelig kan lære, fordi vi fra forskningen ved, at lærerens relationskompetencer og høje forventningssæt til elevens læringspotentiale er altafgørende for elevens faglige udvikling.

Erfaringsmæssigt er der to veje, der har et stort læringsmæssigt afkast. Den ene er struktur, der med forudsigelighed og synlige rammer skaber tryghed og ro til læring. Den anden er fast struktureret undervisning, der forfølger en opstået

indre motivation - et åbent vindue hos en eller flere elever. Begge kræver, at man har overblik over elevens udvikling: hvor meget og hvad skal og kan den enkelte elev lære, didaktiske overvejelser samt hvor kan man optimere det faglige input hos den enkelte elev. Det kræver overblik samt troen på, at eleven kan lære mere. Samtidigt kræver det viden om, hvilke færdigheder eleven mangler, så der ikke stilles forventninger, eleven ikke kan opfylde. Synlige læringsmål, hvor eleven forstår, hvad der forventes, er elementer, der skaber basis for effektiv læring.

Undervisningen gør brug af en høj grad af undervisningsdifferentiering og en udvidet brug af forskellige læringsformer, så den i videst mulige omfang stimulerer elevens lyst og evne til læring.





Undervisningens struktur og tilrettelæggelse

Dagskolen Ternens undervisning tilrettelægges af læreruddannet personale, og i alle teams indgår der derfor uddannet personale, som arbejder sammen om at hjælpe barnet med at indfri sit faglige potentiale, uanset udgangspunktet.

Ternens undervisning foregår i små klasser med 5 til 7 elever, så der er tid til at komme omkring den enkelte elevs faglige udfordringer. Ternen bruger mange ekskursioner og den dejlige natur, der omgiver os i den daglige undervisning.

På Ternen gør vi brug af det bedste undervisningsmateriale, der er på markedet. Elever på Ternen skal både øge deres faglige niveau og træne deres læringsfærdigheder. Vi tror på, at det er vigtigt, at tiden på Ternen også udbygges elevens brug af for eksempel IT og digitale færdigheder, således at en tilbagevendende til et mindre indgribende tilbud ikke bliver fulgt af et nederlag på

grund af manglende færdigheder. Klare og entydige målbeskrivelser, hvor målbeskrivelsen er målbar og relevant i forhold til selve målet. Hermed sikres det, at eleven kan engagere sig i læringsprocessen og følge med i egen fremgang – alt dette for at hjælpe eleven til at skabe en ny fortælling om det at gå i skole.

Undervisning er læring af nyt. Det er altid mere trygt at sige nej og ikke bevæge sig ud i det ukendte nye. Det er vores opgave at finde vejen ind til og effektuere den enkeltes læringspotentiale. Manglende færdigheder, der er nødvendige for at udføre opgaven, bliver det, underviserne skal fokusere på, da tesen er, at børn gør det rigtige, hvis de kan.

Undervisernes egne specialkompetencer, det man kan og brænder for, har en smittende effekt, når man lærer fra sig og det prioriteres på Ternen. Der arbejdes blandt andet med projekter væk fra





klasselokalet, hvor undervisningen ikke foregår efter en grundbog, men kan være både praktiske og teoretiske. Det er typisk kendte færdigheder, eleven mestrer eller interesserer sig for. Indenfor det enkelte team arbejdes der i små grupper typisk med 2 til 3 elever, hvor der udøves differentieret undervisning.

Underviserne skal hele tiden vurdere den faglige status og arbejde mod det potentielle niveau for eleven. Overblik og intuition er derfor nøglefærdigheder hos underviserne på Ternen.

Ternen råder over en stor naturgrund ved skolen med både boldbaner, legepladser, trampolin og hoppepude. Derudover har Ternen sin egen natur-skole, der er en nabogård med dyr, marker og undervisningslokale. Her foregår undervisningen i et helt andet miljø, eventuelt med kaniner eller marsvin på skødet. Derudover råder Ternen over egne busser til ture, der er en del af undervisningen. Formålet med turene beskrives altid.





ISBN 978-87-971952-0-8

Ternen | Jydebjergvej 7 | 3230 Græsted
Tlf. 53 26 82 40 | info@dsternen.dk | dsternen.dk